

gen Regel vil give ved Salget af en saadan Gaard.

Jeg kan saaledes ikke Andet end frygte for, at Familiens Ret er prissgIVEN ved den Regel, som indeholdes i Lovforslaget's § 2. Men paa den anden Side troer jeg ogsaa, at ikke altid Fæsternes Løb tilbørligt iagttages ved den nævnte Regel og de Bestemmelser, som iøvrigt indeholdes i Lovforslaget. Jeg skal ikke gaae tilbage til den Discussion, som i to foregaaende Sæssioner har fundet Sted angaaende, hvorvidt Tilladelsen til Salg af Fæstegods ikke burde indskrænkes til Salg til de nærværende Fæstere, med mindre disse gave deres Samtykke til Salget til tredie Mand; men mange Crectionsbreve indeholde Bestemmelser til Fordeel for Fæsterne, som ikke ville tilstrækkeligen kunne iagttages, naar de nærværende Besiddere faae en ubegrændset Ret til at sælge for en saadan Kjøbesum, som bestemmes i § 2. Der er til Exempel Crectionspatenter, som give Fæsterne en mere eller mindre betinget Ret til, at deres Børn skulle faae Fæste paa de Stæder, de have havt i Fæste. I saadanne Tilfælde kan man ikke give Besidderen Ret til, naar Stedet bliver fæstet, at sælge til hvem han vil, naar han blot faaer den Kjøbesum, som er bestemt i Lovforslaget, eller om han, om jeg maa udtrykke mig saaledes, endogsaa vilde fordrer en større Kjøbesum end den, der er nødvendig efter Lovforslaget; saalænge den afdøde Fæsters Børn ville fæste, kunne Besidderne ikke være berettigede til at sælge Fæstet til nogen tredie Mand. Ved Meddelelsen af de Bevillinger, der nu hyppigt gives til Salg af Bøndergods, har det ogsaa viist sig, at andre Bestemmelser til Fordeel for Fæsterne kunne være hensigtsmæssige for at fremme Salg til Fæsterne, uden at der efter Bestemmelserne i Lovudkastet vil være Hjemmel til at træffe saadanne Bestemmelser. Blandt andre skal jeg i Særdeleshed nævne den, at der ofte indrømmes de nuværende Fæstere, som kjøbe, en vis Lids Rentemoderation. Mange af de nuværende Fæstere have ikke Noget imod at udbetale strax en vis Capital; men de ville nødig gaae ind paa at skulle for deres Besiddelsestid udrede en større Afgift end den, de hidtil have erlagt. Jeg mener imidlertid, at

Lovforslaget ikke indeholder nogen Hjemmel til, at en saadan Rentemoderation kan indrømmes Fæsteren, saaledes at det ogsaa bliver bindende for Eftermanden; efter Lovforslaget's § 5 synes Eftermanden nemlig at maatte have ubetinget Ret til at fordrer fulde 4 pCt. af den Kjøbesum, som bestemmes.

Hvis dette nu er saaledes, at de Regler, som indeholdes i Lovforslaget, ikke ere tilstrækkelige til at sikke, at Retfærdighed saavel mod Besiddersens Familie som mod Fæsterne i alle Tilfælde iagttages, troer jeg ikke man godt kan gaae en anden Vej, end at give Justitsministeren en saa godt som ubegrændset Ret til at bedømme de Salgsvilkaar, som foreslaaes af Majoratsbesidderen. Justitsministeren maatte da naturligtvis tage Hensyn til Forholdets retlige Bestaand, til Indholdet af de enkelte Crectionspatenter, og han kunde upaatvilelig heller ikke godt see bort fra de factiske Forhold, som have fundet Sted paa enkelte Godser; ogsaa disse Forhold vilde komme til at yttre deres Indflydelse. Der kunde vel i Loven indeholdes den Regel, at Justitsministeriet ikke kunde approbere noget Salg for en ringere Kjøbesum, end den, som her bestemmes i Lovforslaget's § 2; men jeg troer ikke, at man dertil kan seie, at det skulde være nogen Pligt for det at approbere Salgsvilkaar, hvorefter en saadan Kjøbesum erholdes. Jeg troer, at Justitsministeren paa Familiens Vegne maatte være berettiget til at fordrer, efter Omstændighederne, at en høiere Kjøbesum skal bestemmes som Minimum for Salget. Meget maa desuagtet overlades til den nuværende Besidder. Man fordrer, naar der nu sælges efter Bevilling, ikke, at der skal gjøres en særegen Indstilling angaaende Salget af hver enkelt Gaard, og saa vidt vil man vel heller ikke gaae nu, naar Salg skeer efter Loven. Men, naar der altsaa kun skal udarbejdes en almindelig Plan for Salget, bør Ministeriet paa Familiens Vegne have en ligesaa afgjørende Stemme ved Bestemmelsen af det Minimum, for hvilket der kan sælges, som den nuværende Besidder. Den Sidste vil naturligtvis altid kunne sælge for en høiere Kjøbesum og derved paasee baade egen og Families Bedste; men det bør ikke indrømmes